

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3334/2023. (VI. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VI.30.081/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Babits András ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Gfv.VI.30.081/2021/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az Alkotmánybíróság eljárásának megindítására okot adó későbbi per I. rendű alperese, az indítványozó mint adós és a II. rendű alperes pénzintézet jogelődje mint hitelező, valamint a perben nem álló egyik autókereskedés között 2007. november 12-én létrejött „Hitel és opciós szerződés magánszemélyek és egyéni vállalkozók részére” megnevezésű kölcsönszerződés alapján a pénzintézet 2 151 000 Ft kölcsönt nyújtott az indítványozó részére a szerződésben megnevezett személygépkocsi vételárának finanszírozására, amelyet közvetlenül a kereskedő részére teljesített. A szerződés futamidejét 120 hónapban, az ügyleti kamatlábat 10,60%-ban, az induló THM-et 12,21%-ban, az induló törlesztőrészlet összegét 29 153 Ft-ban, a késedelmi kamat mértékét a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeres mértékében rögzítették. A hitel devizanemeként svájci frankot jelöltek meg. A szerződés értelmében a törlesztő részletek, a hitel ügyleti kamatlába, az árfolyamkülönbözetek ügyleti kamatlába és az induló teljes hiteldíj-mutató a hitelező Általános Szerződési Feltételeiben (a továbbiakban: ÁSZF) meghatározott módon változhat, amit az indítványozó a szerződés aláírásával az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vett. A kölcsönszerződésben az indítványozó a fizetési kötelezettségei teljesítésének biztosítékaul mint eladó vételi jogot (opció) engedett a tulajdonába kerülő gépjárműre, 5 éves időtartamra a hitelező pénzintézet mint vevő javára azzal, hogy a vételi jogra vonatkozó további rendelkezéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező ÁSZF tartalmazza. A szerződés aláírásakor az indítványozó az Üzletszabályzatot és az ÁSZF-et nem, csak később kapta kézhez, az árfolyamkockázatról mindössze általános tájékoztatást kapott az autókereskedő ügyintézőjétől.
- [4] A „Kérvény Okmányiroda részére hitelszerződéshez” megnevezésű nyomtatványon a szerződő felek az indítványozó tulajdonosként történő bejegyzését, míg a pénzintézet javára a vételi jog, valamint elidegenítési és terhelési tilalom bejegyzésére kérték a gépjármű törzskönyvébe. Ezt követően a gépjárművet az indítványozó birtokba vette. Az indítványozó a havi törlesztő részleteket 2007 decemberétől 2008 novemberéig teljesítette, ezt követően részéről befizetés nem történt. A pénzintézet az indítványozó által 2009. április 30-án átvett nyilatkozatával a kölcsönszerződést felmondta, és felszólította a gépjármű átadására. Az indítványozó részére 2009. június 4-én megküldött levelében pontosan megjelölte a gépjármű visszaszolgáltatásának a helyszínét. A felszólításnak, majd az ismételt felszólításnak az indítványozó nem tett eleget, a pénzintézet pedig az indítványozóval szemben fennálló követelését a felperes faktoring cég jogelődjére engedményezte. Mivel a jármű nem került a tulajdonába, az indítványozóval – és II. rendű alperesként a pénzintézettel – szemben a felperes keresetet terjesztett elő a Dunaújvárosi Járásbíróságon.
- [5] A felperes az eredeti kölcsönszerződésből fakadó fizetési kötelezettség teljesítése érdekében előterjesztett vagylagos kereseti kérelmei közül a harmadlagos (később a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező) kereseti kérelmében – arra az esetre, ha a bíróság azt állapítaná meg, hogy a szerződés érvényesen létrejött ugyan, de az ÁSZF nem vált a annak részévé – az egyedi kölcsönszerződés paramétereinek figyelembevételével kérte

indítványozó 2 031 419 Ft tőke és járulékaiban való marasztalását a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 523. §-a alapján, kölcsöntartozás jogcímén. Keresete összepszerúségét a beszerzett igazságügyi szakvéleményre alapította.

- [6] Az indítványozó ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Többek között arra hivatkozott, hogy a kölcsön-szerződés semmis, mert a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdésébe ütközik, az egyebek mellett nem tartalmazza a szerződéssel kapcsolatos összes költséget, ideértve a kamatokat, járulékokat, valamint ezek éves, százalékban kifejezett értékét, tekintettel arra, hogy az ÁSZF rendelkezései nem vehetők figyelembe, mivel azt csak a szerződéskötést követően bocsátotta a pénzügyintézet a rendelkezésére. Hivatkozott még az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás elégtelenségére, arra, hogy emiatt nem kötelezhető az árfolyamkockázat viselésére. Állította, hogy a szándéka forint alapú kölcsön megkötésére irányult, nem vitatva azt a tényt, hogy a kölcsönszerződésben svájci frank devizanemet jelöltek meg. Az indítványozó viszontkeresetet is előterjesztett, igényét arra alapítva, hogy a vételi jog gyakorlásával a II. rendű alperes pénzügyintézet vált a gépjármű tulajdonosává, annak átadására pedig álláspontja szerint a pénzügyintézet hibájából nem került sor. Az indítványozó ezért a vételi jog gyakorlásától számítva a gépkocsinak csak felelős őrzője, jóhiszemű jogcím nélküli birtokosként. Viszonkeresetében ezért a gépkocsival kapcsolatos költségei megtérítését igényelte, összesen 1 246 769 Ft összegben, továbbá 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetését is kérte arra hivatkozással, hogy a pénzügyintézet alaptalanul tüntette fel őt a KHR-rendszerben, mert a felmondáskor nem állt fenn tartozása. A felperes a viszontkereset elutasítását kérte.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletében – a harmadlagos keresetnek helyt adva – kötelezte az indítványozót, hogy fizessen meg a felperesnek 30 nap alatt 2 031 419 Ft tőkét és kamatait. Az ezt meghaladó keresetet, valamint a viszontkeresetet elutasította. Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperesi jogelőd és az indítványozó között deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, amelynek nem vált a részévé az Üzletszabályzat és az ÁSZF. Ebből következik, hogy kizárólagosan az egyedi szerződésben kikötött feltételek és paraméterek alapján történhet a felek szerződéses jogviszonyának elbírálása. Alaptalannak ítélte az indítványozó jogszabályba ütközésen alapuló semmiségre vonatkozó kifogását, ugyanakkor megalapozottnak találta az indítványozó azon védekezését, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás – az ÁSZF rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával – nem volt megfelelő. Ez az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kölcsönszerződés részleges érvénytelenségét eredményezte, aminek következtében az elszámolást az árfolyamváltozás kihagyásával kell értékelni. Ítéleti döntése alapjául elfogadta a beszerzett igazságügyi szakvéleményt, amely az egyedi kölcsön-szerződésben kikötött feltételekkel számolta el a felmondás időpontjában fennálló tartozást. A viszontkereset kapcsán az elsőfokú bíróság rögzítette, iratellenesen állította az indítványozó, hogy a pénzügyintézet nem jelölte meg a gépjármű átadásának a helyszínét, és emiatt hiúsult meg annak átadása, ezért az indítványozó nem tekinthető jóhiszemű birtokosnak. A felperes a perbeli nyilatkozata szerint a gépjárműre nem tartott igényt.
- [8] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletet helyben hagyta. Rögzítette, hogy a fellebbezés nem érintette az elsőfokú ítéletnek az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás elégtelenségével, valamint az annak megállapításával kapcsolatos indokolást, hogy az ÁSZF nem vált a perbeli kölcsönszerződés részévé, így ezen kérdésekre nem terjed ki a felülbírálati jogköre. A fellebbezés alapján ezért csak abban foglалhatott állást, hogy megalapozottan adott-e helyt az elsőfokú bíróság a harmadlagos kereseti kérelemnek. A másodfokú bíróság megállapította, hogy mivel az ÁSZF nem vált a szerződés részévé, az árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt hatása és ezáltal a jövőbeni törlesztőrészletek deviza alapú meghatározása pedig az ÁSZF-ben került rögzítésre, így kizárólag fix kamatozású forintkölcsönnek minősül az egyedi szerződésben foglalt feltételek szerint a perbeli kölcsönszerződés. A kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezései tisztességtelenek az elsőfokú ítélet nem vitatott megállapítása szerint, ezért a tisztességtelen szerződéses kikötések mellőzésével kell elszámolni, ami egyúttal azt is jelenti, hogy az egyedi kölcsönszerződésben feltüntetett 2 151 000 Ft folyósítandó kölcsönösszeget és az ott írt 29 153 Ft havi törlesztőrészleteket kell a számítás során figyelembe venni azzal, hogy az éves ügyleti kamatláb 10,6%. A másodfokú bíróság kifejtette, a másodfokú eljárásban pontosított szakértői vélemény rámutatott, hogy miért téves az indítványozó elszámolása, aminek tükrében az indítványozó vitatása nem volt alkalmas a szakértő által változatlanul fenntartott, a harmadlagos kereset szerinti elszámolás helyességének cáfolására.
- [9] A viszontkeresettel összefüggésben a másodfokú bíróság hangsúlyozta, a perbeli gépjármű tulajdonjogát a kölcsönszerződés alapján az indítványozó szerezte meg. A felperes nem vált a gépjármű tulajdonosává azáltal, hogy a gépjármű törzskönyvét a jogelődje az engedményezési szerződés létrejöttékor a felperes birtokába adta. Önmagában a törzskönyv birtokban tartása nem eredményezi a gépjármű birtokba vételét, ingó dolog tulajdon-

jogának átruházásához ugyanakkor szükséges dolog átadása, birtokba adása is, a tulajdonátruházó nyilatkozaton túl, enélkül a tulajdonjog nem száll át, a gépjármű nem vitásan továbbra is az indítványozó birtokában volt. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú ítéletben kifejtettekkel, miszerint a gépjármű átadására nem a felperes, illetve jogelődje hibájából nem került sor, az átadás helyszínét bizonyítottan közölték az indítványozóval. Az indítványozó a gépjárművet nem más, azaz nem a felperes, illetve a felperesi jogelőd érdekében tartotta magánál, hanem mint a gépjármű tulajdonosa. Erre tekintettel a felelős őrzésből eredő követelése alaptalan. A másodfokú bíróság megalapozatlannak találta a nem vagyoni kártérítés tekintetében előterjesztett fellebbezési kérelmet is.

- [10] A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a harmadlagos kereseti kérelem elutasítását és a viszontkeresetének helyadó döntés hozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására való utasítását kérte. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 4. § (4) bekezdésének utolsó fordulatát, 117. § (2) bekezdését, 196. §-át, 231. §-át, 239. §-át, 277. § (4) bekezdését, 301. §-át, 361. §-át, 375. §-át, 329. § (3) bekezdését, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 206. § (1) bekezdését, végül a Hpt. 213. § (1) bekezdés *b)* és *d)* pontját is. Az indítványozó kifejtette, mivel a gépjárművet felajánlotta a felperesi jogelődnek, ezzel a vételi jogot gyakorló személy hatalmába utalta, így a vételi jog gyakorlója a gépjárművön adásvétel jogcímén tulajdonjogot szerzett. Ezt igazolja az is, hogy a gépkocsi törzskönyve a felperes részére átadásra került. Ezen felül még abban az esetben sem lehetne az indítványozó terhére értékelni a birtok tényleges átadásának elmaradását, ha a gépjármű elvitelét, azaz a birtok kiadását nem ajánlja fel. A felperesi jogelődötől elvárható lett volna ugyanis a Ptk. 277. § (4) bekezdése alapján, hogy a teljesítését a tőle elvárható módon elősegítse, így vele együttműködve nála a gépjármű elvitele érdekében megjelenjen, saját felróható magatartására pedig előnyök szerzése végett nem hivatkozhat. Ennek eredményeként a gépkocsi értékét be kellett volna számítani a saját követelésébe. Mivel ezt nem tette, a gépjármű értékével jogalap nélkül gazdagodott. Az indítványozó álláspontja szerint – tekintettel arra, hogy a hiteldíj változását is tartalmazó ÁSZF nem vált a perbeli kölcsönszerződés részévé – ugyanakkor az egyedi szerződés tartalmazza, hogy a THM változhat, a Hpt. 213. § (1) bekezdés *d)* pontja alapján teljes szerződés érvénytelen, és a szerződés ez okból való nyilvánvaló semmisségét a Kúriának hivatalból is észlelnie kell. Ebből következik, hogy nem a rendelkezésre álló szakértői vélemény szerinti levezetések valamelyikének választásával kellett volna elszámolni, hanem a jogalap nélküli gazdagodás szabályi szerint. Az indítványozó hangsúlyozta, az ÁSZF-beli rendelkezések nélkül nem kötötte volna meg a perbeli szerződést. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- [11] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Az alkotmányjogi panasszal támadott ítéletben rögzítette, hogy tekintettel a felülvizsgálati eljárás törvényi korlátaira az indítványozó felülvizsgálati kérelmei közül melyek és miért nem vizsgálhatóak érdemben. Ezek közül a Hpt. 213. § (1) bekezdés *b)* pontjának sérelmével kapcsolatos indítványozói hivatkozások tekintetében megállapította, hogy az indítványozó ezen érvelését már az elsőfokú bíróság előtt előadta és az alaptalannak találta. Mivel az indítványozó az elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezésében e körben az elsőfokú bíróság ítéletét nem támadta, az elsőfokú ítélet e tekintetben jogerőre emelkedett. A Pp. 271. § (1) bekezdés *a)* pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak az első fokon jogerőre emelkedett határozat ellen, ami értelemszerűen vonatkozik az elsőfokú határozat fellebbezéssel nem érintett rendelkezésére is, így az indítványozó ezen érvelését álláspontja szerint érdemben nem bírálhatta el. Az általa egyedülként érdemben vizsgálhatónak tartott, a gépjármű átadása és tulajdonjoga átszállása alsóbb fokú bíróságok által ezzel összefüggésben megállapított meghíúsulásának az indítványozó viszontkeresete mikénti megítélése szempontjából lényeges kérdése tekintetében pedig – szakjogi álláspontját az indítványozói érvek kapcsán részletesen kifejtve – megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróságok nem jártak el iratellenesen, amikor a felek közötti levelezés alapján úgy foglaltak állást, hogy a gépkocsi átadására nem a felperesi jogelőd hibájából nem került sor. Mivel pedig a jármű tulajdonjoga – a törzskönyv felperes részére történő átadásának tényétől függetlenül, a gépkocsi tényleges birtokba adásának hiányában – nem szállt át a felperesi jogelődre, illetve a felperesre, annak értékét (és tárolásának költségeit) az elszámolás során nem lehetett figyelembe venni. Mindezekre tekintettel tartotta fenn hatályában a jogerős ítéletet a viszontkeresetre is kiterjedően.
- [12] A Kúria felülvizsgálati döntésével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságon. Indítványában, illetve annak kiegészítésében foglaltak szerint sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, valamint ugyanezen cikk (7) bekezdésében

rögzített jogorvoslathoz való joga annak következtében, hogy álláspontja szerint a Kúria a Hpt. 213. § (1) bekezdése sérelmével kapcsolatos érvei tekintetében a támadott döntésében nem merítette ki a felülvizsgálati kérelmében foglaltakat. Előadta, hogy az általa előadott érvénytelenségi kifogások tárgyában a Kúria arra tekintettel mellőzte az érdemi vizsgálatot, hogy az említett rendelkezés *b)* pontja szerinti semmisségi ok tárgyában az elsőfokú bíróság állást foglalt és az elsőfokú döntés ezen részében – fellebbezés hiányában – jogerőre is emelkedett. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdése *d)* pontja szerinti érvénytelenségi kifogást kizárólag a Kúria előtt, a felülvizsgálat során terjesztette elő, ezért erre a Kúria által hivatkozott Pp. 271. § (1) bekezdés *a)* pontja nem alkalmazható; ezen érvénytelenségi hivatkozása tekintetében ráadásul a támadott ítélet indokolása semmilyen érvelést nem tartalmaz.

- [13] Kifejtette, hogy jogi álláspontja szerint a szerződések nyilvánvaló érvénytelenségét az eljáró bíróságoknak, így az ügyében eljáró első- és másodfokú bíróságok mellett a Kúriának is hivatalból észlelnie kell(ett volna); így valójában sem annak nincs jelentősége, hogy Hpt. 213. § (1) bekezdése *b)* pontja szerinti kifogása tekintetében az elsőfokú döntés jogerőre emelkedett, sem annak, hogy a *d)* pont sérelmére csak a felülvizsgálat során hivatkozott, ezen pontok alapján a Kúriának meg kellett volna állapítania a kölcsönszerződés egésze érvénytelenségét. Ez azt eredményezte volna, hogy nem a bíróságok által alapul vett szakértői vélemény alapján, hanem az általa előterjesztettek szerint kellett volna sor kerüljön az elszámolásra. Ennek elmaradása nézete szerint kihatott az alapvető eljárási jogai gyakorlására és a XXVIII. cikk említett rendelkezéseinek sérelmét okozta. Vitatta továbbá az eljáró bíróságok azon jogértelmezést, amely a gépjármű birtokba adásával (annak hiányával) összefüggésben a peres felek együttműködési kötelezettsége teljesítésének mikénti értékelésével volt kapcsolatos. Mivel az eljáró bíróságok, így a Kúria is figyelmen kívül hagyták, hogy a perbeli szerződést fogyasztóként kötötte, amely szükségképpen úgy információs, mint érdekérvényesítési aszimmetriát eredményező helyzetet jelent, a gépjármű birtokba adásával kapcsolatos, számára kedvezőtlen eredményre vezető döntés az M) cikk (2) bekezdésének sérelmét is eredményezte.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerint folytatott eljárásában mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ennek során megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pont] az alábbiak szerint csak részben felel meg.
- [15] 3.1. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a támadott kúriai ítélet kézbesítésének időpontjához képest az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben terjesztette elő.
- [16] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglalt formai követelményeknek részben tesz eleget. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §-a); és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [M) cikk (2) bekezdés, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés]; és kifejezett kérelmet fogalmaz meg a támadott bírói döntés(ek) alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére is.
- [17] Tekintettel azonban arra, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon, az indítvány e feltételnek csak részben [a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése tekintetében] tesz eleget. Az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése ugyanis nem tartalmaz az Abtv. 27. §-a szerinti Alaptörvényben biztosított jogot. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban emlékeztet az M) cikk (2) bekezdésének megítélésével összefüggő töretlen gyakorlatára. Az „Alkotmánybíróság következetes gyakorlata {például: 3265/2017. (X. 19.) AB határozat, Indokolás [29]; 33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [20]; 20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [53]} alapján nem biztosít jogot az M) cikk (2) bekezdése [...], ezért erre a rendelkezésre sem alapítható alkotmányjogi panasz” {3305/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az említett rendelkezésből Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtását megalapozó Alaptörvényben biztosított jog nem vezethető le, „[a]z M) cikk (2) bekezdése második mondatából általánosságban az államnak az a kötelezettsége következik, amely – az Alaptörvényben szereplő alkotmányos értékek figyelembevételével – a fogyasztók érdekeit védő, az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben fellépő intézményrendszer létrehozására és fenntartására, továbbá a fogyasztók jogait biztosító jogszabályok megalkotására vonatkozik” {8/2014. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [61], lásd még például: 3305/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [10]}. „Ezért a fogyasztóvédelemre hivatkozással az M) cikk (2) bekezdésére alkotmányjogi panasz nem alapítható.” {Lásd pl. 3125/2019. (V. 29.) AB végzés, Indokolás [7]} Erre tekintettel, a törvényi feltétel hiánya okán

az M) cikk (2) bekezdésével összefüggő panaszelemek tekintetében érdemi vizsgálat lefolytatására az Alkotmánybíróságnak nem volt lehetősége.

- [18] A XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmével kapcsolatos indítványozói hivatkozás tekintetében pedig az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy ezen alapjog sérelmét az indítványozó valójában kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog szerinte fennálló sérelmével összefüggésben, annak alapján tartja megállapíthatónak. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére vonatkozó indokláson túlmenően nem is hoz fel ezen alaptörvényben rögzített jog sérelmével összefüggő (további) érveket; azaz önállóan a jogorvoslati jog sérelme tekintetében alkotmányjogilag értékelhető indokolást sem az alapindítványában, sem annak kiegészítésében nem adott elő. Mindezek alapján – utalva a jogorvoslathoz való jog kapcsán következetesen érvényesített gyakorlatára is, miszerint az a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételenek lehetőségére vonatkozik és mint ilyen, a rendkívüli jogorvoslatok körébe tartozó felülvizsgálattal alapvetően nem hozható összefüggésbe – az Alkotmánybíróságnak a XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére vonatkozó panaszelem tekintetében sem volt lehetősége érdemi vizsgálat lefolytatására. Ennek megfelelően az indítványozó által előadott érvek értékelésére kizárólag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelmével összefüggésben volt lehetőség.
- [19] 3.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság (vagylagos) tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [20] Az Abtv. említett rendelkezésében írt alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést illetően az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az indítvány kapcsán elméletileg vizsgálható alaptörvényi rendelkezés – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése – tartalmát érintően {lásd például: 7/2013. (III. 1.) AB határozat; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés}. Ennek lényeges tartalmára a beadvány is utal; a jelen alkotmányjogi panasz mindezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [21] A másik – a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre vonatkozó – feltételt érintően az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja, ugyanakkor – hatáskör hiányában – nem bocsátkozik szakjogi kérdések ismételt felülbírlatába.
- [22] A rendelkezésre álló iratok alapján azonban megállapítható volt, hogy az indítványban foglaltak teljesítése valójában erre irányul. Az indítványozó által a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme kapcsán előadott érvek ugyanis kívül esnek az alkotmányjogi szempontú mérlegelés tartományán. Így nem tartozik ebbe a körbe, és ezért a szakjogi szempontú felülmérlegelés tilalmával ellentétes lenne azon kérdés Alkotmánybíróság általi vizsgálata, hogy az alapügyben vizsgált kölcsönszerződés vonatkozásában (az eljáró bíróságok által megállapítottakon kívül) feltárhatóak voltak-e olyan további, a bíróságok által hivatalból is figyelembe veendő hiányosságok, amelyek a Hpt. alapján a szerződés egészének – a bírósági döntésekkel orvosolt részleges érvénytelenségen túlmenő – érvénytelenné nyilvánítását megalapozhatták volna. Tekintettel arra, hogy az ÁSZF és az Üzletszabályzat szerződéskötés kori megismerhetőségével kapcsolatos hiányosságok okán – az indítványozó érvelésének e tekintetben egyébként helyt adva – az eljáró bíróságok az indítványozó deviza alapú kölcsönszerződését fix kamatozású forint kölcsönként nyilvánították érvényesnek és ez alapján folytatták le az elszámolást, a kölcsönszerződés hiteldíja a megkötéskor (forinthitelekre) irányadó mértékhez képest nem változott (illetve az indítványozóra nézve ekkor már nyilvánvalóan kedvezőtlenebb devizahitel- költségekről változott utólag erre a mértékre). Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megítélése szerint az, hogy a Kúria a Hpt. 213. § (1) bekezdésének a hiteldíjmutató számítása és annak a szerződés futamideje alatti megváltozását lehetővé tevő körülmények szerződéses rögzítésének kötelezettségére vonatkozó *b)* és *d)* pontjának előírásai alapján eljuthatott-e az indítványozó érvei alapján a szerződés érvénytelensége tekintetében a támadott döntésében foglaltaktól eltérő álláspontra, szintén nem alkotmányjogi, hanem a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó szakjogi kérdésnek tekinthető. Ugyanígy szakjogi kérdésnek minősül, hogy a bíróságok a felek által a konkrét ügyben a gépkocsi birtokba adásával összefüggő egyes magatartásokat az együttműködési kötelezettség körében,

továbbá a jármű törzskönyvének a gépkocsi tényleges birtokba adása nélkül történt átadását a tulajdonjog átruházásának megtörténte szempontjából miként értékelik.

- [23] Mindezek miatt az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is fontosnak tartotta hangsúlyozni, hogy töretlen gyakorlata szerint a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslat (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint továbbá a jelen ügyben vizsgált bírósági döntések kapcsán nem volt feltárható olyan, az alkotmányosság szintjére felérő indokolási hiányosság sem, amely az Alkotmánybíróság beavatkozását, és a támadott döntés(ek) alaptörvény-ellenessége megállapításának és megsemmisítésének szükségességét megalapozottan felvethették volna. A bíróságok indokolási kötelezettségéből ugyanis nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]}. „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” {Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], megerősítette pl. 18/2018. (VI. 12.) AB határozat} Önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek, vagy éppen hiányosnak és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tartja, a fentebb idézett állandó gyakorlat szerint nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek.
- [25] Összefoglalva: az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezésével összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát megalapozhatná.
- [26] 4. Az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az Abtv. 29. §-ában – és részben az 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban – írott feltételeknek nem felel meg, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. június 6.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/677/2022.

